

SADRŽAJ

Hrvatski jezik u slobodnoj Hrvatskoj (<i>Mario Grčević</i>)	41 – 42
Hrvatski jezik u kolopletu jezikoslovnih, vremenskih i političkih prilika (<i>Stjepan Babić</i>)	43 – 46
Hrvatski jezik u slobodnoj Hrvatskoj (<i>August Kovačec</i>)	46 – 49
Hrvatski jezik i Europska Unija (<i>Mario Grčević</i>)	50 – 57
Hrvatski jezik i jezično-pravopisna politika u izdanjima Leksikografskoga zavoda (<i>Nataša Bašić</i>)	57 – 70

PITANJA I ODGOVORI

Pravopisne sitnice koje prave krupne poteškoće (<i>S. Babić</i>)	70 – 72
Kako se piše postotak (<i>I. Čatić</i>)	72 – 73

OSVRTI

Dodijeljene Šreterove nagrade za novu hrvatsku riječ u 2010. – ispraznica, osjećajnik, parkomat (<i>S. Ham</i>) • Govor dobitnika prve nagrade, Vinka Vukadina • Govor dobitnice druge nagrade, Silvine Bampa-Listeš	73 – 78
Novi broj Hrvatistike (<i>V. Luketić</i>)	78 – 79
Ispravak (<i>S. Ham</i>)	79

OBLJETNICE

250. obljetnica Tadijanovićeve gramatike (<i>S. Ham</i>)	80
---	----

ČASOPIS ZA KULTURU HRVATSKOGA KNJIŽEVNOG JEZIKA
IZDAJE HRVATSKO FILOLOŠKO DRUŠTVO
GOD. 58., BR. 2., 41. – 80., ZAGREB, travanj 2011.

Hrvatski se jezik voli znanjem.

HRVATSKI JEZIK U SLOBODNOJ HRVATSKOJ

Mario Grčević

Prva javna rasprava o znamenitoj Deklaraciji o nazivu i položaju hrvatskoga književnoga jezika iz 1967. godine održala se 23 godina nakon njezine obznane. Dogodilo se to 22. prosinca 1990. godine u Tovarniku, rodnom mjestu Antuna Gustava Matoša na hrvatsko-vojvođanskoj granici. Tu je jezično-književnu manifestaciju organizirao tovarnički ogranak Matice hrvatske pod naslovom Čovjek bez jezika gubi svoje ime. U ime organizatora otvorio ju je Jozo Nikolić, a svojim su izlaganjima sudjelovale brojne istaknute osobe iz tadašnjega hrvatskoga kulturnoga života: Petar Šegedin, Nedjeljko Fabrio, Stjepan Babić, Dubravko Jelčić, Josip Pavičić, Božidar Finka, Milan Moguš, Zvonimir Balog, Tomislav Durbešić, Stjepan Godić, Kazimir Klarić, Ivan Rogić Nehajev, Vladimir Rem, Milan Bičanić. Bilo je predviđeno i sudjelovanje Vlatka Pavletića, Vlade Gotovca, Ivana Cesara, Dražena Budiše, Dalibora Brozovića i Marije Peakić-Mikuljan, no oni nisu mogli doći zbog obveza u svezi s proglašavanjem Ustava Republike Hrvatske koje je bilo upriličeno istoga dana u Zagrebu.

U povodu obilježavanja 20. obljetnice skupa iz 1990. godine, no i kako bi se opisalo stanje u kojem se hrvatski književni jezik i njegovo ime nalazi danas, to-

varničko je Društvo Antuna Gustava Matoša organiziralo novi stručno-znanstveni skup Hrvatski jezik u slobodnoj Hrvatskoj. Skup je održan 5. veljače 2011. godine u Osnovnoj školi „A. G. Matoš“, u istoj prostoriji u kojoj je održan i skup iz 1990. godine. U ime organizatora skup je otvorio Željko Anić, koji je bio aktivan i u radu tovarničkoga ogranka Matice hrvatske 1990. godine. Kao pozvani predavači odazvali su se Stjepan Babić, Nataša Bašić iz Leksikografskoga zavoda „Miroslav Krleža“, književnik Stjepan Čuić, Mario Grčević s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, tajnik Razreda za filološke znanosti HAZU August Kovačec, Dubravko Jelčić, Irena Miloš iz Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Bernardina Petrović i Ivo Pranjković s Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Od najavljenih predavača nije mogao stići Josip Pavičić, no došao je Dražen Budiša s Antom Žužulom i Joškom Ševom, koji je otvaranje skupa obogatio svojim dramskim nastupom.

Teme izlaganja bile su raznovrsne, a sama izlaganja raznorodna. Uvodno izlaganje Marija Grčevića bilo je posvećeno najaktualnijim jezičnopolitičkim zbivanjima i statusu hrvatskoga književnoga jezika kao službenoga jezika u RH. O srodnoj je temi govorio i August Kovačec te postavio pitanje odgovornosti hrvatskih državnih vlasti zbog loše vođene jezične politike. Dubravko Jelčić tematski se je nadovezao na Kovačeca i Grčevića, a svoje je predavanje obogatio vrlo zanimljivim i široj javnosti nepoznatim detaljima vezanima uz Deklaraciju, Miroslava Krležu i Ivu Frangeša. Stjepan Babić, jedan od najistaknutijih i najzaslužnijih kroatista 20. stoljeća, govorio je kao sudionik sada već povijesnih jezikoslovnih i jezičnopolitičkih zbivanja davnih 60-ih i 90-ih godina, no koja nisu relevantna samo za povijest, već i za današnjicu hrvatskoga jezika. Nataša Bašić usredotočila je svoje predavanje na rad Leksikografskoga zavoda „Miroslav Krleža“ s naglaskom na nedavno objavljenu Hrvatsku književnu enciklopediju u kojoj nema natuknice *hrvatski jezik* ili *hrvatski književni jezik*. Irena Miloš predstavila je djelatnost i povijest Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Bernardina Petrović održala je predavanje o hrvatskom jeziku u hrvatskom obrazovnom sustavu te je raščlanila pitanje zašto danas mnogi školovani građani Republike Hrvatske slabo poznaju hrvatski standardni jezik i ne znaju ga prikladno uporabiti u općoj i javnoj komunikaciji. Ivo je Pranjković govorio o jezikoslovnoj kroatistici u pojedinim središtima na prostoru cijele Hrvatske. U obzir je uzeo i vrjednovao rad i najmlađih jezikoslovnih naraštaja.

Prije održavanja radnoga dijela skupa sudionici su razgledali kuću A. G. Matoša i kulturni centar koji ondje nastaje, a večeru su proveli družeći se u Vinkovcima. Skup su javna glasila dobro popratila, što je zaokružilo pozitivan dojam o skupu, a Tovarnik je taj dan s hrvatske istočne granice smjestilo u središnjicu hrvatskoga kulturnoga prostora.

U ovom broju Jezika donosimo predavanja S. Babića, A. Kovačeca, M. Grčevića i N. Bašić.